

Hårderups posten

Nr. 16 — November 1986
8 kr.



"Mossahused" i Hårderup inbäddat i sommargrönska. Här inträffade för många år sedan en episod med målare Kånsson, dragon Lindstrand och några tattare som huvudaktörer. Episoden finns beskriven i den kommande boken om Frenninge socken.



Frenninge socken genom tiderna

Om några veckor är boken om Frenninge socken klar. Det blir en efterlängtdag för cirkelmedlemmarna, som då får se det färdiga resultatet av flera års arbete.

Upprinnelsen till boken kom 1979, då en församlingsbo påpekade behovet av en skrift om Frenninge kyrka och dess historia. Dåvarande prosten i Frenninge, Karl-Erik Rignell, sammankallade några intresserade personer i syfte att starta en studiecirkel i ämnet "Vi och Vår Kyrka". Målsättningen var då en skrift om kyrkan. Emellertid höjdes ambitionen snart till att omfatta allt vad som innefattats i kyrkans verksamhet under århundradena. Bl.a. skolväsende och socialvård. Därefter var naturligtvis inte steget långt till en mera fullständig sockenhistoria.

Nu är det så, att en sockenhistoria skriver man inte "po en ettemidda". Nej då, för cirkelmedlemmarna gemensamt kan nog arbetstiden räknas i tusentals timmar och ändå ska vi nog akta oss för att kalla den en fullständig historiebeteckning. Det finns säkert någon läsare, som har anledning att sakna någon bit i det historiska pusslet. Å andra sidan är det ingen tvekan om att boken innehåller det allra mesta, som är värt att veta om Frenninge socken i gången tid.

Om innehållet i boken kan sägas, att det inte är en sammanhängande historiebeteckning, utan den är mera upplagd ämnesvis i fristående kapitel, som vart och ett på sitt sätt belyser delar av utvecklingen.

I en del kapitel har innehållet i forskningskällorna bearbetats och satts in i ett sammanhang, medan i andra kapitel talar källorna för sig själva. Det kan då röra sig om såväl stämmoprotokoll, som folklivsskildringar hämtade på Folklivsarkivet i Lund.

Boken börjar med en kort beskrivning om naturförhållandena i socknen. Historien börjar, som sig bör, med den äldsta tiden i den mån fornfynden kan berätta.

Byarna inom socknen beskrivs därefter med var sin kort historik, samt vad som i övrigt är intressant att notera i respektive by.

Kyrkan och kyrkolivet beskrivs ingående i flera kapitel.

Jordbruket har i alla tider varit den dominerande näringsgrenen i Frenninge socken. Följaktligen ägnas stort utrymme åt detta. Framförallt skildras brukningsmetoder och arbetsförhållanden under 1800-talet.

Nils Månsson i Skumparp har ett eget kapitel och i samband därmed skolväsendets utveckling fram till våra dagar.

Vidare vittnar en del stämmoprotokoll om de sociala förhållandena på 1800-talet.

Vid sidan om jordbruket, som dominerande näringsgren har olika slag av hantverk sysselsatt många sockenbor under tidernas lopp. Hantverkarna och en del arbetsmetoder skildras på flera ställen i boken. 3

Polket i Frenningebygden har givetvis också sin egen dialekt. En berättelse på bygdemålet ger god insikt i hur man talade här förr.

Olika seder och bruk i Frenninge skildras, liksom sägner och övertro.

Därefter följer några korta kapitel om Postgången i gamla tider, Ätten Zaphf i Vallarum, Erik Moliin "Nötknäpparens fader", Skalden i Bjälkhult, Skollararen Sven Nilsson i Hovdahus, Anders Klog i Frenningeskog, Piratens romanfigurer, När den första automobilen kom till Frenninge, Frenninge sparbank, Frenninge mejeriförening och Frenninge energiförening.

Frenningeboken innehåller sammanlagt ett 60-tal olika kapitel av varierande längd. Den illustreras med omkring 80 bilder, som visar människor och miljöer från gångna tider. Omlagebilden är utförd av Malte Olofsson i Frenningeskog. Jag påpekade här inledningsvis den stora glädjen och tillfredsställelsen, som deltagarna i studiecirkeln kan känna när boken är färdig. Dock återstår då det kanske viktigaste, nämligen att nå ut med boken.

Det är utgivarnas förhoppning, att Frenningeboken ska bli en källa att ösa ur för alla Frenningebor, som vill lära känna de människor och de omständigheter, som format vår bygd under årens lopp. Det är också vår förhoppning, att många Frenningebor i försäkringsringen med stort intresse ska ta del av innehållet och föra tankarna åter till Frenninge, deras hembygd. Intresset för hembygdsförakning är i ständigt stigande överallt och därför tror vi att, många andra, utan direkt anknytning till Frenninge, också ska läsa boken med god behållning.

Minst en bok i varje frenningehem är vår förhoppning eller om vi ska vara ärliga, är en förutsättning för att boken ska gå ihop ekonomiskt.

Boken kommer att försälas av följande cirkelmedlemmar:

Gösta Persson, Frenninge, Sture Åkerblom, Frenninge, Malte Olofsson, Frenningeskog, Yngve Persson, Skumparp, Bertil Persson, Starrarp, John-Erik Ottosson, Vallarum, Inge Ohlsson, Vallarum, Nils-Albin Nilsson, Stavskog, Hilding Hansson, Molleröd och Sture Persson, Vollsjö.

Starrarps byalag

Starrarps byalag har haft byastämman och majgille hos Aldermannen Tommy Kristiansson.

På stämman diskuterades bl.a. byns samfälligheter och särskilt den markbit vid Bjälkhulta gräns, som nu är beväxt med gran. En arbetsgrupp tillsattes för att föreslå åtgärder där.

Till Alderman för 1987 valdes Rolf Stenberg.

Sunes Bil - nu heltidsföretag

Över en natt förvandlades Sunes Bil från att vara ett företag, som drevs på fritiden, till att bli ett heltidsföretag. Den 1 januari i år tog Sune Sörensson steget fullt ut och blev sin egen på heltid. Och inte nog med det. Hans fru Eva jobbar dessutom på deltid inom företaget såsom kontorist. Beslutet att säga upp sin anställning i Hörby och satsa helt på den egna verkstaden kom efter lånet och moget övervägande. Sune har nästan 20 år bakom sig som bilreparatör.

Intresset för bilar har funnits sen barnoben. Nog minns många hur Sune och grannpojken Bengt-Göran Bergström gjorde Örevägen osäker genom sina vilda framfarter med hemmabygda GC-kartor på 1960-talet. Bengt-Göran har förresten nyligen utnämnts till rallykung i Sölöv.

Nåväl, för Sunes del blev det först 3-årigt yrkesstudium i Hörby och därefter anställning på olika märkesverkstäder i Hörby. Den sista och längsta tiden, 15 år, på VW och Honda. Under dessa år har han genomgått en lång rad kurser för att kunna möta alla nyckigheter inom bilbranchen.

De flesta kanske vill koppla av från sitt jobb och syssla med annat på fritiden. Så icke Sune. Redan för många år sedan inreddes en liten verkstad hemma på föräldrarnas gård i Starrerups Öra. Där kunde kompisarna få hjälp med sina trasiga bilar. Skaran av vänner och bekanta med bilproblem växte och växte. Företagsnamnet Sune Sörensons Bil inregistrerades.

Detta var några år efter att Sune och Eva övertagit gården i Starrerups Öra. Någon tid över för jordbruksarbete har det inte blivit och lär heller inte bli, så arbetet på markerna har överlämnats åt en arrendator.

För ett par år sedan inreddes ytterligare en verkstad i den gamla logen, så att han nu förfogar över både en servicehall och en plåt- och lackeringshall. Med tanke på den brade kundtillströmningen, så blev det till slut ohållbart att jobba både i Hörby och hemma. All fritid var intecknad.

Från och med 1 år ägnar sig Sune helt åt sin egen verkstadsrörelse. Det har gått bra redan från början. Full arbetstäckning från första dagen.

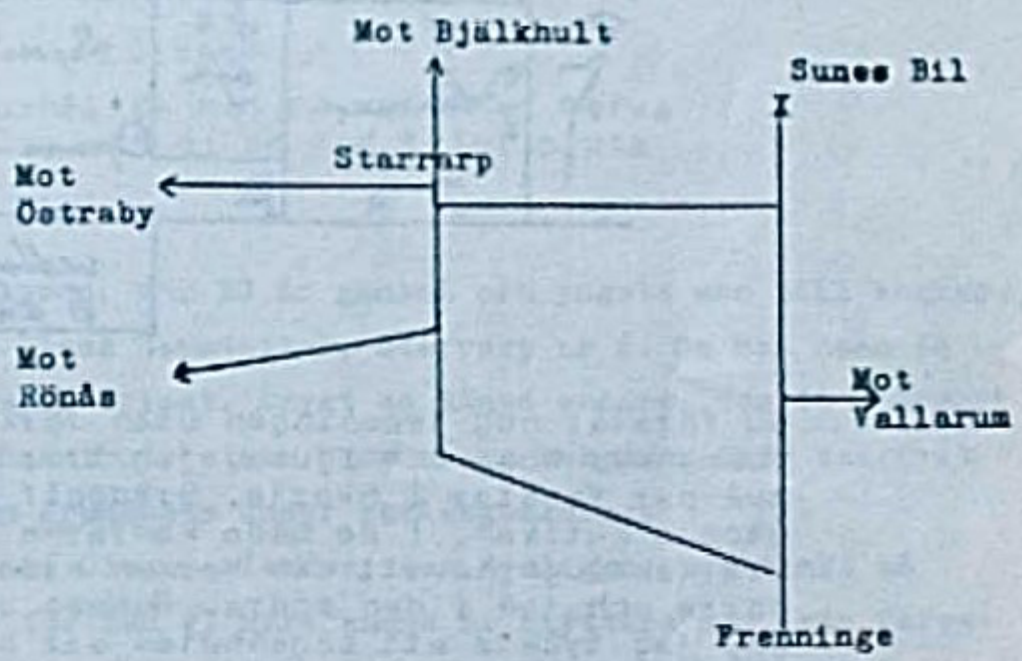


SÅ är heller ingen arbetsuppgift honom främmande. Sune Sörenssons Bil utför service och alla tänkbara reparationer på samtliga bilmärken, släpvagnar och husvagnar. Dessutom reparationer på traktorer och lantbruksmaskiner. Vidare försäljning av däck, batterier, oljor, bilstereo m.m.



Det är ändå ett stort steg Sune har tagit från den trygga anställningen till det egna företaget, där inkomsterna är beroende av kundtillströmningen. Nyckeln till framgång heter i många fall yrkesskicklighet. Sunes rykte som skicklig mekaniker har redan nått halva Skåne.

Han har bara ett litet problem. Det är inte lätt, att förklara vägen för en ny och långväga kund. Sune Sörenssons Bil i Starrarps Ora ligger inte vid en stor allfarväg. Ändå hittar allt fler dit.



Bertil

Sy föreningsauktion

Det blir sedvanlig sy föreningsauktion i Församlingshuset i Frenninge fredagen den 28 november kl. 19. På programmet står: Filmvisning, kaffeservering, lotterier och auktion.

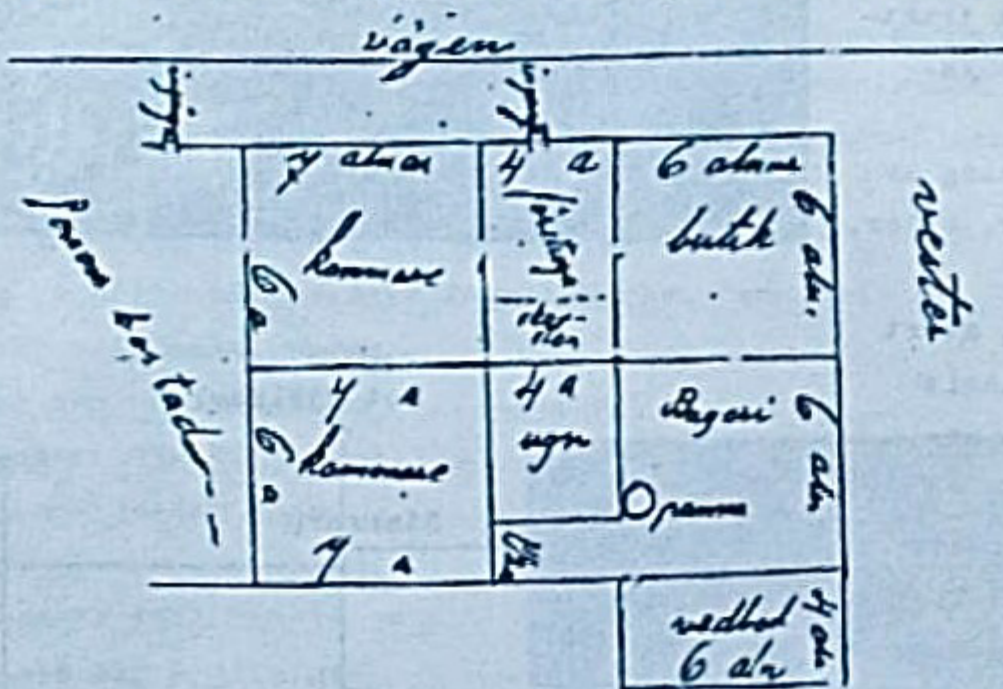
Starrarps Kyrkliga Sy förening.

Starrarps bageri

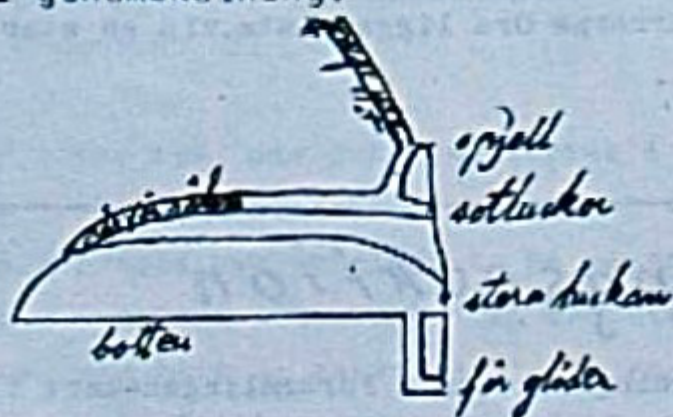
Starrarp den 10/1 84

Broder Nils

Eftersom du, när vi gingo till stationen yttrade att du ångrade det du inte gick fram och såg på bageriet, så gingo far och jag dit och sågo det. Här följer en tekning sådan den är.



Du förstår nog teckningen utan förklaring, rummen är höga och ljusa, jag tror der är två par fönster i hvarje. Brädgolf finnes utom i butiken. I de båda kamrarna finnes en bra kakelugn så att den har en sida i den norra och två i den södra. Rummen voro snygga, jag tyckte att lägenheten var bra inrättad. Pannan rymmer 30 kannor ungefär och ugnen 9 plåtar. Här följer en tekning af densamma i genomskärning.



Så föreställde jag mig att det var, röken går således ut baktill i ugnen genom rör. Dessa voro troligen två, ty der var två sotluckor och två spjäll, men der kan ej synas mer än ett på teckningen emedan de äro midt för hvarandra. Der var äfven en liten lucka

på hvardera sidan om den stora. Ugnöppningen var ej särdeles högt uppe, men der var en fördjupning som man gick ner i, denna kan än ytterligare fördjupas. Hyran var 85, 90 a 100 kronor, allt efter tiden för betalningen, om man vill afstå den norra kammaren så blir hyran något billigare. Jag tycker att der skulle kunna blifva någorlunda afgang isynnerhet om du toge till torgdagarna, skjutsen kostade väl, men så kunde du taga mjöl och sådant hem på sammagång; dock det får du sjelf tänka öfver. Persson sade att der var ett fruntimmer, som funderade på att flytta dit, men att han ej var viss på att hon kunde sköta ett bageri. Han ville derföre icke gifva henne något svar för än han fick höra hur du ville. Du kan naturligtvis ej bestämma dig för än du sjelf får sett det, men du kan ju skrifva hem till far och säga om du bryr dig om att tänka på det eller ej.

Är det något mer, som du vill veta angående detta så skrif till mig, i alla fall väntar jag på att du snart skrifver till din tillgifne broder

H. Olsson

P.S. Loftrum erhålles men då vill han hafva 100 kr. Jag vet ej om han låter pruta med sig

D S.

Brevskrivaren hette Hans Olsson, var 20 år gammal och yngste son till sockenskräddaren Ola Nilsson och Sissa Hansdotter, Starrarp nr 2. Om han hann få något svar från broder Nils är ovisst. Drygt en månad senare, den 16 februari 1884 dog han i Växjö, där han trots stora ekonomiska bekymmer hade bedrivit studier vid seminariet. Han drunknade under skridskoåkning.

Men brodern, dvs bagaren Nils Olsson Olander, har tydligen både tänkt på och brytt sig om hans idé, för den 27 mars samma år flyttade han från Barsebäcks fiakeläge till Starrarp nr 1 och övertog bageriet i Ola Perssons fastighet. Om Ola lät pruta med sig, vet vi heller inte.

Starrarps bageri och Nils Olander kom att förse traktens folk med dagligt bröd i många år. Ugnen, som Hans skissade i sit brev, eldades med bokved och i den höga värmen bakades sen brödet av kundernas eget mjöl. I eftervärmen torkades skorpor. Till begravingar och bröllop levererade man sockerkakor, tårter och krokaner. Bageriet tog också emot och packade ägg för äggföreningen Zeus.

Bagare Olander drev sin rörelse till något år före sin död 1945. Han fick ingen efterträdare. Men de som minns sortimentet i Starrarps bageri påstår bestämt, att de kavringar och de rulltårter, som bakades där, var något alldeles extra.

B.A.

En farlig anmärkning

av Ernst Thulin
Ödåkra

En av våra käraste leksaker i barndomsåren var den svarttjärade "måsa-båten" i Mölledammen. På underliga vägar hade den fraktats dit från en mosse någon mil bort. Det var en stor barnskara, som i många år fick glädje av båten. Även äldre personer tog sig gärna en tur i den. Den första tiden hände det, att man fick stå i tur för en färd på Mölledammens vatten. Flatbottnad som den var utgjorde den ingen större risk att färdas i.

Jag minns en höst vi fick för oss att omändra den cirka två meter långa baktrågalika båten till en segelbåt. Mitt i båten förankrade vi en säkert tre meter hög mast. På den var det fastspikat en del tvärlår, som vi kunde klättra i. Denna klättring var dock säkrast att göra när båten stod på grund. En uttjänt rullgardin blev ett ypperligt segel. I förlig vind från väster tog det ej lång tid förrän vi nådde den bistra stranden. Det skummade i fören och böljorna kluckade så vackert. Båten var lite svårstyrd med segel. Vi fick alltid akta oss för att komma in bland näckrosorna. Det var inte tillåtet att färdas där.

Jag tror det var året efteråt på våren som möllesvennen på Starrarna kvarn fick en vild idé. Han skulle följa med en riktigt stor båt till England som eldare. Vi barn hade svårt att helt förstå vad det innebar.

Dagen kom då han reste och så något vis var det som om sjöfarten på Mölledammen blev av mindre omfattning. Vårt lilla hav blev så litet och obetydligt. Ett och annat vykort kom till äldre kamrater och i begreppet "Hälsningar till alla" hände vi oss delaktiga. Vad vi mest längtade efter, var att han själv skulle komma tillbaka och berätta för oss om hur det var ute i stora världen. Vissa äldre åstod, att å de riktigt stora båtarna eldade pannskötarna med negrer. Vi ville ha sanning och inget annat.

Det hann bli sommar och varmt innan möllesvennen åter trampade svensk mark. Många vilon lättare, lite hållöd och nästan otroligt vit i huvet kom han tillbaka. Det enda som hade före minns jag var naglarna. Koldammet hade satt sig fast där och det tog lång tid innan de blev normala igen. Över en vecka tog det innan han ville berätta någonting från den företagna resan. Vad hade han egentligen varit med om? För en del otåligen personer förklarade han "Du begriper väl att jag inte kan berätta för en i taget, ni får vara minst tio".

Så kom då äntligen berättandet igång och vi såg till att inte få de sämsta platserna. Mycket som vi inte hade en aning om kom fram och mycket förstod vi inte då i alla fall. Bara storleken på den båt där han arbetat långt nere "i maskin" var enorm. Vår kära lilla "måsaeka" blev liten som en flugskit. Hur den enorma hettan vid pannorna tog på krafterna. Hela berg av kol, som försvann in i de glödande gapen. Hur svetten inte räknades i droppar,

utan literavis. Uppräkningen kunde varit lång. Under många många kvällar i sällskap med äldre Åhörare fick vi barn på nytt och på nytt vara med på den sällsamma resan där allt var så stort och förunderligt.

En kväll gjorde jag något förfärligt dumt. Jag anmärkte på berättaren, att han glömde eller rättare sagt hoppade över det där med om man eldade med negrer eller ej. Tidigare kvällar hade han berättat, att visst hade han hört talas om det av andra i maskinrummet. Jag hade fäst mig vid det och tyckte att det lät förfärligt. Med några svordomar över mitt tilltag fick jag djupt bedrövad lämna Åhörarskaran den kvällen.

Några kvällar senare tyckte jag att allt verka förlåtet. Møllesvennen föreslog, att han och jag skulle ro ut en tur på Mølledammen. Intet ont ansågs gjordes båten loss vid den västra sidan av dammen. Båten stakades ut och snart hade vi rundat den stora stenen i mitten av dammen. På väg tillbaka stannade møllesvennen båten mitt för näckrosorna. Om han där ansåg, att vattendju-et var lagom eller ej har jag aldrig blivit riktigt klok på efteråt. Han ställde sig bredbent i båten och ville att jag skulle klättra till översta tvarsån på masten, för där låg en krona instucken. Jag skulle få den. Eftersom han stod bredbent var där ingen risk för mig att gå till vaders försäkrade han. En krona var mycket pengar på den tiden. Varför kronan var där uppe hann jag aldrig reflektera över. Klättringen började och det kändes tryggt. "Du skall upp ett steg till" hörde nerifrån. För en kort sekund hade jag en fin utsikt därifrån. Sen hände det snabbt. Båten började komma i gungning. Den bredbenta ställningen där nere tjänade två syften. Jag minns inte om jag hann skrika. Svajningen där uppe blev allt våldsammare. Någon krona hade jag inte hittat och hålla mig kvar blev omöjligt. Efter ett par meters luftfärd hamnade jag med ett väldigt plask en bit in bland näckrosorna. En våldsam skrattsalva var det första jag hörde när jag gråtande och dyblöt kom upp till vattenytan igen. Som tur var såg ingen annan händelsen. En genomblot overall i sommartid är ingen katastrof och av nedslagsplatsen i näckrosorna syntes ingenting en stund efteråt. En hämnd var utkrävd och visst lärde den mig något. All tänkbar böjelse för att i en framtid bli sjöman försvann den gången. Men tryggheten att vara i och färdas med "Måsabåten" i Mølledammen kom snart tillbaka. Barn glömmar så lätt.

Bjälkhults promenaden

Den 25 januari kl. 13.30 är det åter dags att samlas i vägkorset i Starrarp, för att till fots bege oss till Bjälkhult. Promenaden anordnas, som bekant årligen till minne av poeten Nils Eklundh.

För Natur - Kultur - Motion.

J Härderupshult spirar idéerna till filmen om Edvard Persson

Omgiven av tomater, gurkor, vindruvor och blommor sitter Hans-Eric Ohlsson i sitt växthus i Härderupshult och arbetar fram bildmanus till den kommande TV-serien om skådespelaren Edvard Perssons liv. Nåja, växthuset är inte Hans-Erics normala arbetsrum, men under svala somrardagar har

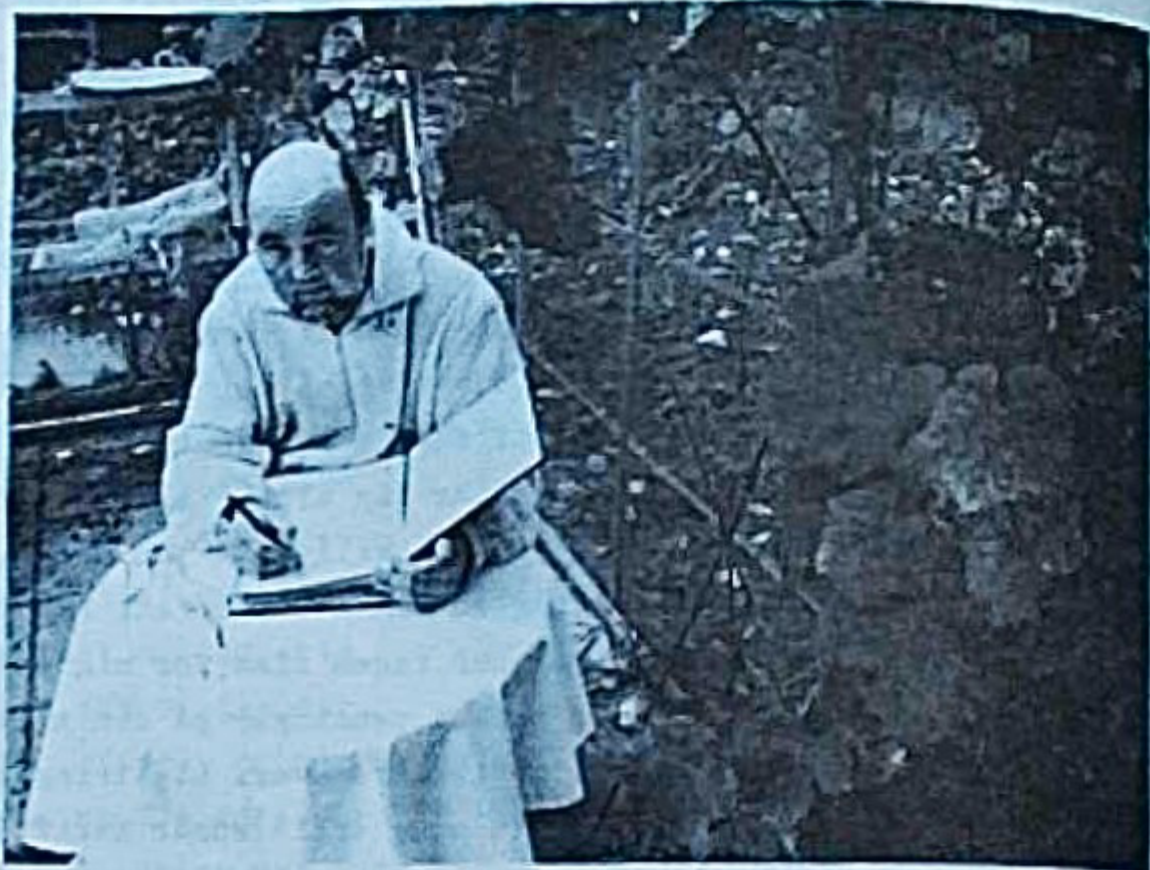


Foto: Spriese.

växthuset varit ett varmt och ljust krypin och i en atmosfär av spirande grönska och mognande frukter har många idéer tagit form och satts på pränt. Hans-Eric kan nästan kalla sig gammal härderupsbo, eftersom han bott här mer eller mindre regelbundet på sin fritid sen 1968. Dessförinnan bodde Alfred och Eva Svensson i det vackert belägna torpet intill bokakogen i Härderupshult. Hans-Eric är filmfotograf till yrket och har stått bakom kameran i åtskilliga TV-program. På senare år har han bl.a. arbetat med Barnjournalen och Sydnytt. För ett par år sedan gjorde han tillsammans med kollegan Bosse Blomberg sin första TV-film såsom producent. Det var filmen om Sveriges Hollywood, som väl de flesta minns. Under detta arbete föddes tanken på en filmatisering av Edvard Perssons liv. Edvard Persson är, som Hans-Eric uttrycker det, varje mans egendom. En film om en så välkänd person kräver därför mycken noggrannhet. Först arbetade Hans-Eric och Bosse på sin fritid med grundforskning om Edvard Persson, i cirka 2,5 års tid. Där ingick givetvis att se alla hans filmer, som är c:a 45 till antalet. Dessutom intervjuades många människor, som hade minnen av personen Edvard Persson.

I juni i år påbörjades inspelningen, som sedan fortgick under sommaren på olika platser främst i Skåne. Sista tagningen gjordes den 20 september. Just nu pågår redigering, ljudläggning, mixning m.m. Hans-Eric är alltså inte bara kameran, utan även idékläckare, regissör och producent.

Filmen om Edvard Persson kommer, om planerna håller, att visas under påsken 1987. Den kommer att bestå av tre avsnitt på vardera en timme. 11

Det blir en dramadokumentär. Det innebär, att de dramatiserade delarna av Edvard Perssons liv varvas med intervjuer, stillbilder, journalfilmsavsnitt, scener ur spelfilmer m.m.

Även en TV-producent kan ibland behöva lite avkoppling. Därför känns det skönt att ibland dra på sig blåstället och bege sig ut och pyssla med trädgården runt stugan i Härderupshult, tycker Hans-Eric.

Bertil

EN MINNESRIK UTFÄRD

Viwi Ehrman, som förr bodde i Puus, men som numera bor i Sjöbo, vill för Härderupspostens läsare berätta om en trevlig resa till Östergötland. Så här lyder hennes berättelse:

Dagcentralen i Sjöbo anordnade en mycket trevlig och givande utfärd den 16-17-18/6 1986. Vi var 49 st passagerare. Startade tidigt, kl. 6, på morgonen från Dagcentralen den 16/6. Vårt mål var upp till Östergötland, till Götakanal och Kolmården.

Vi logera på Primurarhotellet i Linköping. Hade fin och bra service på alla vis. Såg mycket vackert. Vi åkte en härlig tur på Götakanal med båten "Svea Lejon" i ca 4,5 timmar från Söderköping till Kyrkösand. Götakanal har 58 st slussar. Vi passerade 2 st av dem.

I vår fina "dubbel-deckare" till buss gjorde vi en intressant Safariresa i Kolmårdens djurpark. Såg många ovanliga och vackra djur, men det som nästan tog priset var delfinernas vackra show. Uppvisningen uppskattades av alla. Varkabinettet besöktes också med stor spänning.

Resan gick över Hässleholm, Traryd, Ljungby, Värnamo, Vaggeryd, Jönköping, Huskvarna, Udeshög, Mjölby och Linköping. Vi åkte samma väg hem och bl.a. hade vi en underbar utsikt uppe vid Brahehus över sjön Vättern, som låg spegelblank i solskenet. Vättern är Sveriges andra sjö i storlek.

Hade väldigt varmt och skönt väder hela tiden, fränsett att det kom en kraftig åskkur när vi var och besökte Bergdala glasbruk på hemvägen. Var hemma i Sjöbo vid kl. 5-6 tiden på kvällen den 18/6 efter en mycket lyckad och minnesrik utfärd.

Fragment ur en släktkrönika

Av Alf Sagnér
Malmö

Enligt köpebrev av den 10 mars 1880 förvärvade mina farföräldrar, "Åboen Anders Månsson och dess hustru Anna Nilsdotter" av Per Andersson hans "egande 1/16 mantal Skatterusthållshemman N:o 5 Sniberup, af Östraby socken" för en köpesumma av 4000 kronor. Den 16 juli 1906 sålde de hemmanet, nu på 1/15 mantal, till "drengen" Anders Olsson för 6.200 kronor. Farfar var då 65 år, farmor 56. Hon avled knappt fyra år senare.

Min farfar blev däremot drygt 80 år gammal och jag har därför livliga minnesbilder av honom. På gamla dagar var han bosatt i Hörby, men vistades ofta i vårt hem i Lund och i femårsåldern åtföljde jag honom gärna på hans dagliga promenader i Stadsparken. Han var en vänlig man, som hade lätt för att bli bekant med folk och satt gärna på en bänk och samtalade med andra gamla män om stora och små ting i tillvaron.

Vid ett tillfälle fick jag följa med honom på besök hos en fröken Heimer, boende vid Biskopsgatan i en typisk 1880-talsmiljö med plyschsoffor och aspedistrar. Hon var dotter till prosten Sven Heimer i Östra Sallerup, där farfar varit prästgårdsarrendator på 60- eller 70-talet. Jag vill minnas, att jag blev bjuden på saft och att värdinnan på mig gjorde intrycket av en mycket gammal dam, men senare har jag kommit underfund med att hon vid den tidpunkten knappt kan ha varit mer än 50 år, vilket visar alltings relativitet.

Farfar levde emellertid inte något dagdrivarliv efter sin pensionering. Han var händig och kunde hjälpa grannar med olika syslor och jag ser honom framför mig sågande ved. Ännu i sjuttioårsåldern tog han upp betor. Det hade alltid varit gott virke i honom. Som åttaåring fick han en gång uppdraget att gå till fots från sin hemby Oderup till Holmby vid Kävlingeån, för att lämna meddelande om ett dödsfall, och tillbaka igen. Det var 27 år innan telefonen blev upfunnen. Fågelvägen är det väl inemot tre mil, men den verkliga sträckan var naturligtvis betydligt längre. Farfar kunde också berätta om det hårda jordbruksarbetet i hans ungdom - man fick stiga upp vid 2-tiden på sommaren och i stort sett fortsätta till solens nedgång.

Min far, Nils Andersson Sagnér, föddes 1884 i Sniberup och fick tidigt delta i arbetet på gården och ågorna. Mina farföräldrar hade andel i Sniberups mosse och att ta upp torv i "må'sen" ingick i åliggandena. En annan verksamhet, som min far brukade erinra sig, var när man gick och "kräfsade" i ån. Kräftorna hade förskansat sig i hålor i strandkanten, där de satt med klorna eller "klämmorna" utåt. Det gällde då, att dra ut dem med risk för nyp.

Min fars erinringar gällde naturligtvis också mer eller mindre franträdande personligheter i bygden. Det mesta har jag glömt, men jag kommer ihåg, att han talade om ett original, som gick under namnet Ola Nall. Denne var en

landstrykare av den gamla hederliga typen, som inte ställde till någon förtret. Han kom till de olika gårdarna några gånger om året, fick en bit mat och en kopp kaffe och satt stilla och lugnt och förde en underhållande konversation. Utan tvivel fyllde han en uppgift som nyhetsförmedlare i denna på kommunikationer fattiga tid.

Det dominerande tidningsorganet var Mellersta Skåne. Av min fars barndomslektyr har jag i behåll årgångarna 1896-1898 av "Bikupan, Tidning för Söndagskolan och Barnen i hemmet", som utgavs från Göteborg varje vecka och kostade 1 krona i prenumeration.

Min fars konfirmationslärare, kyrkoherden i Västerstad och Östraby, Måns Berlin, hade sagt till min farfar att "pågen hade läshuvud" och borde få studera. Närmast till hands låg lärarbanan. Hans åtta år äldre syster Elise hade redan 1894 utexaminerats från "Malmö seminarium för bildande af småskolelärarinnor" och fått anställning i Tunbyholm. Och en sensommardag år 1910 skjutsade farfar sin son till Lund för inskrivning vid folkskoleseminariet. På den tiden måste seminarister med son-namn välja ett extra tillnamn, och som Nils Andersson Sagnér utexaminerades han 1905, varefter han under sina återstående 36 levnadsår verkade vid Lunds folkskolor.

Under större delen av seminarietiden bodde han i ett litet hus vid Norra Vallgatan hos gamla fru Nordström, en snäll och omtänksam människa, som han bevarade i tacksamt minne. Perierna tillbringade han hemma i Sniberup, där han bl.a. hade rikliga tillfällen att botanisera, vilket ingick i utbildningen. Jag har i behåll fragment av hans nu långt över 80-åriga herbarium. Bland de pressade värtarna finns märkligt välbevarade exemplar, såsom den insektsätande blåsorten, där han med sin eleganta handstil omsorgsfullt noterat erforderliga uppgifter: *Utricularia vulgaris*, familjen *Lentibulariae*, Sniberups mosse, 15/8 1902; vidare dukkulla, myskmadra, nyckelblomster och tranbärsört m.fl.

Hans tidiga iakttagelser av hemtraktens rika flora grundlade ett livslångt intresse för botanik och hans kunnighet utnyttjades bl.a. för undervisning i trädgårdsskötsel. Den återspeglas också i många av hans efterlämnade dikter, där hembygdens natur är ett återkommande tema. För att celebrera 100-årsminnet av hans födelse utgav hans barn den 20 februari 1984 ett urval av hans poesi, där man i dikten "Pilevallarna" läser rader, som för tanken till den nu så aktuella miljödebatten:

MÅ LÄRKANS DRILL ÄN HÖRAS KLAR
SOM UTI FARS OCH FARFARS DAR
OCH MARKENS DJUR HA KVAR SITT SKYDD
I PILEVALLENS HÄGN!

Förutom sin ingående växtkänedom besatt min far en omfattande stjärnkunskap. Min barndoms klara stjärnhimlar existerar inte längre, i varje fall inte över våra städer. Jag minns hur min far pekade ut olika konstellationer för mig och väckte ett intresse, som tyvärr inte har odlats. Själv gjorde han bekantskap med den vetenskapliga astrologin. Efter studentexamen som privatist 1915 bedrev han i mån av möjlighet - han hade aldrig någon tjänstledighet - studier

i de exakta naturvetenskaperna vid Lunds universitet. Hans huvudintresse var matematik och hans avkoppling bestod inte i att läsa deckare eller rysare, utan i lösning av invecklade matematiska problem. Måns Berlin hade inte haft fel i sin bedömning av den vetgirige pojken läshuvud.

Ett annat intresse, som upptog mycket av hans lediga tid på 1920-talet, var släktforskning. Genom studier i landsarkivet lyckades han till stor del kartlägga sina föräldrars släkter omkring trehundra år tillbaka och det är troligt att jag på fädernet har mina rötter nästan uteslutande i Färs härad.

Min farfar, Anders Månsson, var född i Oderup 1841 och hans far, Måns Andersson (1813-1897), föddes på Östraby nr 2. Denna gård hade gått från far till son genom åtminstone fyra led. Den äldst kände ägaren är nämndemannen Anders Olsson (1705-1792). Hans far, Ola Bengtsson, om vilken inget annat är känt än att han var gift med Hanna Tuvedsdotter, kan förmodas ha varit född någon gång på 1680-talet.

På mödernet kom min far något längre tillbaka. Min farmor, Anna Nilsson, föddes 1650 på Årröd nr 3, Östra Sallerup. Gården innehades av hennes fader Nils Månsson (1613-1692) och hade ärvts från far till son genom åtminstone fem led dessförinnan. Isak Nilsson, g.m. Hanna Tykesdotter, föddes här 1650 och hans far Nils, troligen född på 1610-talet, måste således ha innehaft gården. I detta sammanhang kan jag referera en anekdot, som sägs beröra denna gamla släktgård. Gustaf IV Adolf, som ju visade Skåne stort intresse - han lär ha haft den icke oävna idén att göra Malmö till Sveriges huvudstad - skulle på en av sina resor genom provinsen besöka gårdens ägare. Denne hade, för att hylla den höge gästen, belagt golvet med blanka silverdalar. Kungen sägs ha vägrat att gå in, eftersom han inte ville trampa på sin egen bild. Om historien är sann, skulle den misslyckade gästen kunna tillskrivas min farmors farfar, Måns Olsson, född 1762.

Han hade kanske ett slags skämtlygne, som gick i arv till hans sonson Måns Nilsson i Parboret, Västerstad, således min fars morbror. Han var synnerligen gladlynt och rapp i tungan. Jag kom en gång cyklande dit och han frågade hur lång väg jag färdats. Jag uppgav så och så många kilometer.

- Kilometer?! replikerade morbror Måns. Här har vi inga kilometer, här har vi mil och ha'la mil och fjärdingsväg!

Han blev nära 90 år och hade varit frisk i hela sitt liv, frånsatt den sedvanliga "gubbasjukan", som föranledde operation på Lunds lasarett. Där blev han på grund av sitt glada lynne mycket populär bland "pigorna", som han benämnde sjuksystrarna.

På 1860-1870-talen gjorde sig emigrationsvägen påmint även i Färs härad. Två av min fars farbröder reste till USA; den ene omkom vid trädfällning i Californien, och den andre hördes inte av efter en kortare tids brevväxling. Min fars moster Karna, som tycks ha haft framgång därute, kom däremot på besök till hemorten någon gång.

Släktforskning kan ge många intressanta perspektiv. Bl.a. har jag fått belägg

för den gamla regeln, att det i genomsnitt går tre generationer på ett århundrade. Såväl min farfarsfar som min farmorsfar var födda exakt hundra år före mig, nämligen 1813.

Till stor del tack vare min släktkära faster Elises

samlarnit har jag i min ägo

ett stort antal fotografier av släktingar. Sålunda kan

jag betrakta mina anfäder

och anmodrar i tre led tillbaka med ett undantag: Min fars mormor, Elsa Svendsdotter från Brågnahult i Långaröd. Hon avled 1856 endast 40 år gammal och kan således knappast ha blivit fotograferad. Överhuvudtaget torde det knappast existera några fotografiska porträtt av "vanligt" folk före 1870. Vid denna tid infördes de s.k. torrplåtarna och fotoateljéer tillkom i städer som Lund, Ystad, Simrishamn och Trelleborg.

Under sitt kartläggningsarbete stötte min far på åtskilliga svårigheter, särskilt därför att många kyrkböcker gått förlorade t.ex. genom bränder i prästgårdarna. Det är min förhoppning att jag, med utgångspunkt från min fars noggranna anteckningar, skall få tillfälle att ifylla några av de luckor, som oundvikligen uppstått. Det är också möjligt, att man skulle kunna komma längre tillbaka genom eventuella källor i danska arkiv.



Anders Månsson med son och sonson 1919
Foto: Wetterberg, Lund.

LJUSETS BONDE

(Nils Månsson i Skumparp)

Minnena komma, tala ur fjärran,
tala om förfäders rofyllda tid.
Hänsovna släkten, bortgångna fränder
bliva som levande åter därvid.

Här uti bronzen - just i Din hembygd -
möta oss nu Dina välkända drag.
Länge Du vilat har från Din gärning.
Hyllning från senfödda släkten nu tag!

Enkel och flärdfri stod Du för samtid,
troget Du följde Ditt samvetes röst.
Lugnt föllo orden, fria från fraser,
gångna ur djupet av känslöfyllt bröst.

Ären har flyktat, tiderna växlat;
ättlingar nämna med stolthet Dig än.
Eftervärlds varma, tacksamma hyllning
ägnas Dig, ljusets och bildningens vän.

Ur diktsamlingen "Det finns
en ton från flydda år"
av Nils Sagnér. 1984.
(Tidigare införd i Ystads
Allehanda 25/6 1937.)

3 Historier

... haft sin särdetröska inne på verkstad för reparation.
När han skulle betala räkningen kände han sig lite konfunderad över timantalet och sa:

- Nog visste jag, att tröskan var dålig, men inte trodde jag, att den var så dålig, att ni behövde vaka över den!

Det var den torra hösten -53, absolut ej att förväxla med den våta -86.
Inget regn hade kommit på en hel månad.

Jins Persson sådde råg och där stod ett dammoln omkring honom, så det var svårt att se hästarna framför såmaskinen.

Borta vid "stenagäred" stod Per Jinsen och betrakta sin granne. Per han odla ingen råg, så nästa gång Jins kom ner och vände så sa Per med lite road ironi:

Ja, du Jins, bler de ente rajn, så kommer den ruen ente opp.

Nä, sa Jins, bler de ente rajn, så har dinne ruen ente oppe o göra!

Med hopp om att slippa efterräkningar kan vi väl avrunda med en något förvanskad Piraten-historia.

Piraten och Lektorn skulle resa till Stockholm över helgen, för att använda lite sparkapital.

Väl anlända till huvudstaden tog dom in på Rosenbad, naturligtvis ett av de finaste matställena. Där var så fint, att matbesticken var av äkta silver.

Mens' dom satt där och väntade på det beställda såg Lektorn, att en man, som satt ensam vid ett bord längre bort hastigt stoppade en matsked ner i sin innerficka. Ja, inte ville dessa båda herrar ställa till något råfet och rättarting, men plöteligt fick Lektorn en idé.

Han reste sig opp, klappade nögljutt i händerna, så att alla gästerna tittade på honom.

- Får jag visa ett trolleritricks, som jag lärt mig, sa han. Nu stoppar jag ner denna silversked här i innerfickan och så ska vi se om jag kan trolla bort den någon annanstans.

Med vördiga steg tågade han bort till mannen, stack ner handen i hans innerficka och sa:

- Jag fick skeden att hamna här!

En dånande applåd kom nu från alla dom övriga gästerna och Krögaren blev så begeistrad av hans otroliga trollkonst, att han på stående fot bjöd Lektorn och Piraten på fri mat och DRUCK, så mycket de kunde förtära.

Vid hemresan dagen efter kunde inte Piraten undgå att berömma Lektorn för hur duktig han varit, som ordnat så mycket god mat och dryck rent gratis.

- Ja, sa Lektorn, och en så fin present jag fick!
Och så halade han opp silverskeden ur innerfickan.

Vördsamt nedtecknat
av f.d. hårderupsbo.

Från emigrationens Lidvaru

17

Av Gunnar Persson
Dala

Det var den stora folkökningen, samt inte minst missväxten i vårt land på 1860-talet med åtkörljande svält, som var orsaken till, att folk reste i stora flockar.

Tittar vi på statistiska centralbyråns emigrationsutredning, var det många från både Västerstads och Fränninge socknar som for. Stundtals var det årligen ett 70-tal och det var folk i sina bästa år.

Det finns en Amerikavisa från dessa orter, som säger en hel del.

Vi sålde våra hemman
och gav oss sedan ut,
likt fågeln bortflyga
när sommaren tar slut.

I den nya världen
du dollar tjäna kan
jag vill bortlägga flården
arbeta som en man.

Men fågeln en gång kommer åter
när våren skrider på,
men vi får aldrig komma åter
och skåda vårt fosterland.

Denna visa sjöngs med en vemodig melodi. Min moder har hört den sjungas av emigranter på tåget mellan Eslöv och Lund så sent som år 1900 och hon kunde inte begripa varför de reste, för det var tårflöde utan like.

Varför reste man då?

En gång i tiden fanns det en sliten tes, att Amerika var alla bovars land. Dit for allt slags slödder, tjuvar och mördare för att undgå straff. Var vederbörande borta i 10 år, så var straffet förverkat.

Eller om någon "gårapåg" var fader till en tjänstlös barn. Då fick storbonden illa kvickt pågen över pölen, för annars hade sonen dragit skam över sin släkt. Mången ung kvinna gjorde fosterfördrivning med "sävenbonsbär", eller så födde hon sitt barn i lönnedom och tog dess liv.

Först och främst var det fattigdomen här hemma, som drev dem åstad. De hade släktingar därborta, som det gått bra för och dessa sände hem pengar till biljett.

Det fanns naturligtvis även lyckosökare, som for under den stora guldrushens tid.

I Amerika fanns det mycket arbete. Stora järnvägsbyggen fanns att få arbete på, bara man kunde arbeta med sina händer och var stark. Andra tog sig jord och arbetade upp sig som farmare.

Det finns uppgifter, som stått i en rikstidning, att den förste självägande bonden i Pärns härad for med sin dräng till Californien den 7 sept. 1850.

I samma rapport står, att han var den förste självägande bonden i Skåne,

son sålde sitt hemman och for.

Det värsta var att fattigvården hade Amerika som avstjälningssplats för fattiga och obesuttna. Det finns belägg för detta, att sockengubbarna beviljade pengar till amerikabiljett, för att bli av med en familj. Detta hände 1879, att soldat Lars Andersson Möllerström i Västerstad och hans hustru Karna Truedsdotter samt fem barn fick hjälp att resa. Ett par av sockengubbarna följde med till Köpenhamn, för att vara säkra på att de kom ombord på båten till Amerika.

En del sockenbor ansåg sig förföljda av prästen i socknen, då de hängivit sig åt väckelserörelsen. De for Åstad för detta.

På 1880-talet kom en baptist till socknens präst för att anmäla sitt tolfte barns ankomst till denna jämserdal. Prästen sade, att det var många barn ni har. Baptisten svarade, att det var ett Herrans verk. Men prästen svarade igen: Vem spelar på verket!

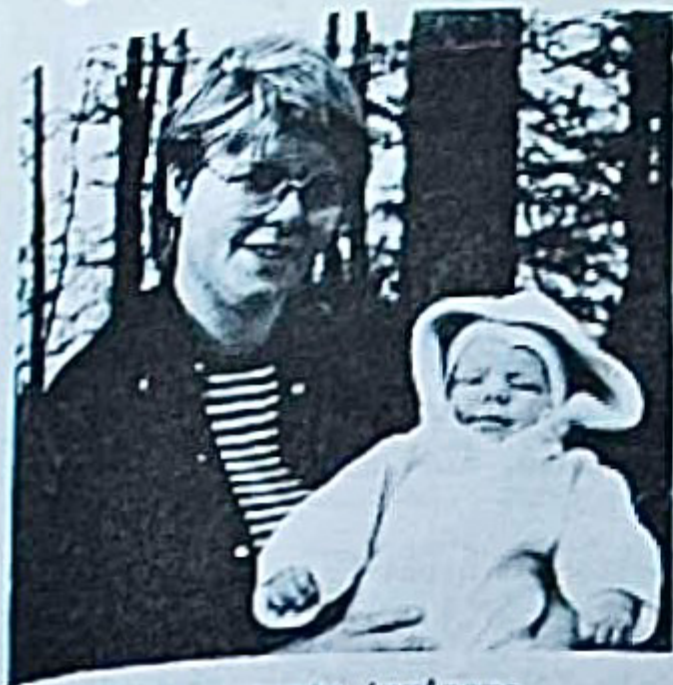
Det gick att resa från skuld också på den tiden. Det var en bonde i Ö. Sallerup, som var hårt skuldsatt. Han bjöd sina "naboer" till gille en kväll på våren. Han lät dem få mat och dryckelse i mängder. Efter midnatt var gillet slut och folket gick hem. Då tog bonden tillfället i akt och spände hästarna för vagnen, som var färdiglastad på logen. En dräng var invigd i planen. Han följde med till Malmö, där de tog båten samma dag morgon till Köpenhamn. De for med det bästa de hade i behag med hela familjen till Amerika. Så kunde man också göra på 1800-talets sista skede.

Numera kommer det ättlingar i tredje och fjärde led tillbaka för att besöka sina fäders bygd. De söker på kyrkogårdarna, de söker i arkiven efter sina rötter. Många har kontaktat mig under åren och det har funnits släkt kvar, som de besökt. Våra bygder är flitigt besökta under sommartid av dessa ättlingar.

HULTET I SOMRAS

Vid en av danskvällarna i Härderupshult fanns bl.a. detta glada gäng.
Fr.v. Randi o Sven från Starrarps Ora, Henrik från Ulatofta samt Anita o Stig från Hjärås.





Härderups yngste invånare heter Petra. Här med mamma Mary.



I Starrarp är det Malena, som nu är minst. Mamma heter Iréne.

Foton: Sprissee.

Hallengrens visa

Text: Ur Skumpaapelet, Melodi: Sven Ohlsson, Rådgivare vid notskrivning: Inge Lindholm

An - den i gru - set Svepi och från him - mel - en skild
 Ho - mäk - tar stan - na vis - orn på sch - ler - nas ur
 är dock av lju - set fri - het och san - ning en bild
 fram skall det san - na seg - er är lju - sets na - tur
 Fri - as skall fäng - en brin - na skall gnis - tan som väcks
 här - för av tid - en rätt - viat dig hyll - ning du tar
 en gång upp - gång - en so - len i mat - nen ej släks
 du - som i stri - den ljus till ditt sköld - mär - e har
 Här ut - au vän - ner mot - tag den kär - lek du vann
 ... vem dej ej kän - ser ä - rant och san - ning - ens man

Nils Månsson i Skumparp

HANS INSATSER I BONDESTÅNDET OCH RIKSDAGEN UNDER SIN RIKSDAGSMANNATID 1810-35.

Vid sin första riksdag 1810 kunde Nils Månsson meddela de hemnavarande, att han valts till ledamot av bankoutskottet, vilket föranleder fader Måns att betyga sin och grannarnas glädje, ävensom sin förhoppning, att det snart skulle bli mera pengar i landet.

Vid urtima riksdag 1812, som även hölls i Örebro, blev N.M. invald i allmänna besvars och ekonomiutskottet. En post som han behöll under alla sina följande riksdagar. Han blev även ledamot av opinionsnämnden, samt suppleant i statsrevisionen.

Jämte andra skånska riksdagsmän väckte han motion om upphävande av den skyldighet, som dittills ålegat skånska rusthållare och som ej gällde för andra kavalleriregementen, nämligen att uppsätta s.k. vargeringskarlar (reserver för det ordinarie manskapet). Det lyckades att få beslut härom i alla fyra stånden. Några andra för hemorten besvarande pålagor grep sig N.M. an med att söka avhjälpa. Det var färsingarnas skyldighet, att deltaga i underhållet av Långebro vid Kristianstad. Det på en tämligen godtycklig grund vilande åläggandet, att göra dagsverken vid höbärgningen på Flyinge och Dalby kungsgårdar mot ersättning av en tunna öl åt dagsverkarna och det var sist men viktigast alunbrukets fördärliga skogsprivilegium.

Alla dessa frågor lyckades han efterhand lösa till sina valmäns åtnåd.

Vid urtima riksdagen 1815 blev han ordinarie statsrevisor. Han yttrade sig nu ganska ofta, men det var först vid den därefter följande likaledes urtima riksdagen 1817-18, som han kan sägas ha slagit igenom som talare inom ståndet. Vid uppkomsten till Stockholm erhöll han en guldmedalj, ett kungligt nådevedermåle. Det var denna riksdag som blivit kallad "Bondeståndets självständighetsförklaring". "Bondeståndet skall visa, att det vuxit ur det omyndighetstillstånd vari kanhända ännu mången kortsynt och enfaldig man tror att vi befinna oss uti". (Citat av anförande).

För denna självständighet stred N.M. skuldra vid skuldra med västgöten Anders Danielsson, John Longberg från Gästrikland, norrbottningen Rutberg m.fl.

Vid riksdagen 1823 blev N.M. ordningsman i Bondeståndets klubb, ett mycket ansett uppdrag. Han inväljes i hemliga utakottet, samt i förstärkta statsutskottet. Vid riksdagens slut får han en post, som medförde både heder och förmodligen en icke föraktlig ekonomisk fördel. Han blev ståndets ombud, med titeln direktör, vid riksbankens lånekontor i Malmö. Upprättandet av denna s.k. diskont hade på grund av motion av de skånska riksdagsmännen beslutats i denna riksdag och N.M. hade satt in hela sitt inflytande på att genomdriva saken inom Bondeståndet.

Sedan Malmö diskonts bedrägliga fall 1817 hade det inte funnits någon sådan bankinrättning i Skåne och kreditförhållandena för jordbruket var särskilt

besvärliga därför att man för enskiftets genomförande behövde ökat rörelsekapital.

En fråga som låg N.M. varmt om hjärtat var frågan om utvidgad näringsfrihet och skrävasendets avskaffande. Det var vid detta tillfälle han formade sitt politiska program sålunda: - Rättvisa åt alla, lindring åt de betryckta och jämvikt mellan samhällsklasserna!

Frågan blev inte löst i Nils Månssons tid, men vid denna riksdag tog man åtminstone ett bestämt steg mot näringstvängets avlösning, då tre av stånden mot borgerskapet förenade sig om en skrivelse, vari förordades skrävasendets upphävande m.m.

Att N.M. under riksdagen 1823 spelade en dominerande roll inom ståndet framgår tydligt av riksdagshandlingarna, såväl som av den samtida pressen. Han var nu en av de mera kända personerna i Stockholm. Därom vittnar t.ex. att hans bild kom med i den utvalda samling etsade porträtt av riksdagsmän från 1923, som utfördes av L.H. Roos.

Kulmen i N.M.s politiska bana betecknar den långa riksdagen 1826-30. Hans anseende som talare var för länge sedan befast, men fick nu ytterligare erkännanden genom att han vid riksdagens början utsågs till ordförande i ståndets hälsningsdeputation. En utmärkelse var det också, att han fick företräda Bondeståndet som fadder vid hertigen av Östergötlands dop. (Sedermåra kung Oscar den andre).

Det var vid sitt stora tal i riksdagen, mot indragningmakten, som han erhöll tillnamnet "Ljusets Bonde". Nils Månsson hade talat sig varm för sin sak. Vid sådana tillfällen kunde han knappast undgå att komma med en religiös tillämpning av något slag. Han påminde om att Guds första ord lydde "Varde ljus!" Var det icke skaparens tydliga mening, att vi skulle leva i ljuset.

Några dagar efter det märkliga avgörandet i Bondeståndet stod i Nytt Dagligt Allehanda ett tillkännagivande, att listor utlagts för tecknande till middag för N.M. den 16 mars i børsalen. Festen var besökt av 300 personer. N.M. blev föremål för ovationsartade hyllningar. N.M.s tack för hyllningarna motsvarade fullkomligt de nyfiknas förväntningar.

Beträffande folkundervisningen förfäktade N.M. tidigare, att detta var en församlingarnas enskilda angelägenhet och att statsmedel ej borde utgå. Dock ändrade han på denna attityd med motiveringen, att staten beviljade stora belopp till offentliga byggnader och att man då även borde gå in med ekonomisk hjälp till församlingar för den nödvändiga folkundervisningens genomförande. Samma dag som riksdagen avslutades den 19 mars 1830, blev N.M. för andra gången denna riksdag föremål för hyllning. Hans vänner jämte ett hundratal övriga riksdagsmän var samlade till en festmiddag för honom i frimurarsalen. Under hyllningarna överlämnades två stycken silverkannor, som Åstadskommitté genom insamling bland vännerna. De finns alltjämt kvar inom släkten.

Vid 1834 års riksdag hade N.M. fått fullmakt att representera förutom Frosta och Fårs även Luggude, Onsjö och Rönneberga härad.

22 Genom ett brev till sonen Per i Alestad får man en uppfattning om vad en dåtida bonderiksdagsman hade för bestyr vid sidan om sin egentliga verksamhet. Han fick vara ombud för sina kommittenter, icke blott då det gällde inlämnandet av ansökningar o.dyl. till Kongl. Maj:st och Ämbetsverken eller bevakningar i Högsta Domstolen.

Påfallande är den stora mängd kungliga dispenser för äktenskap mellan kusiner eller personer i svågerlag. Men det är dessutom massor av skickebud, särskilt från personer i hemorten. Stundom är det rena handelsaffärer, såsom då han en gång sålde ett parti fårskind och en annan gång 300 par fårsingaträskor. Nils Månsson stod högt i anseende i kungahuset. Han uppträdde alltid i sin sockendräkt, därigenom framhållande, att han var en enkel bonde. Drottningen tyckte vid ett tillfälle, att han borde klä sig mer som den herreman han var och skänkte honom ett tyg, ett blått kläde, att låta sy sig en kostym av. När Nils Månsson nästa gång kom till Stockholm uppträdde han lika fullt i sin sockendräkt. På drottningens fråga om han inte tyckte om tyget, svarade Nils Månsson, i det han knäppte upp rocken och visade fodret.

- Det man har kärast har man närmast hjärtat.

Han hade låtit sy in det nya tyget som foder i den gamla rocken.

Sture Persson

Källa: E. Ingers, "Ljusets Bonde".

Porta. nästa nr.



Lärare Berglund i Heinge
spelade Nils Månsson 1937.
Fotograf: Börje Nemark, Löberöd.

Skumpaspelet

Vi tyckte, att förberedelserna för Skumpaspelet påbörjades i god tid, men tiden går fort och nu är det bara sju månader kvar tills det hela ska gå av stapeln.

I våras höll Pöreningen Skumpen sitt Årsmöte och det blev inga förändringar i styrelsens sammansättning. Antalet medlemmar var vid Årskiftet 199 st. Medlemsavgiften blev oförändrad 10 kr per år och kan sättas in på postgiro-nummer 343768-8.

Vid Årsmötet hälsades också välkommen till Karin Jeppson från Lund, som är dotter till prosten Dahlberg, vilken var den som iscensatte krönikespelet

1937. Karin visade en intressant film från detta första Skumpaspel.

23

Under det gångna året har Föreningen Skumpen låtit trycka en ny upplaga av manuskriptet till Skumpaspelet eller krönikespelet Ljusets Bonde, som det rätteligen heter. Manuskriptet finns nu att köpa för 30 kr hos föreningens kassör Sven Ohlsson, Frenningeberg.

Förra året fick föreningen ett bidrag från Rudolf Anderbergs Minnesfond på 1.000 kr och i år har Frenninge Sparbank beviljat 1.000 kr, samt Vallarums byalag 2.000 kr. Mindre gåvor har även erhållits av enskilda personer.

Föreningen Skumpen vill här framföra ett stort tack till alla bidragsgivarna. Arbetet med krönikespelet går framåt som planerat. Aktörerna repeterar regelbundet. För de flesta medverkande blir det debut som skådespelare.

Just nu håller Förening Skumpens styrelse på med att arbeta fram programmet i sin helhet. Klart är, att det hela kommer att utspela sig under veckoslutet närmast efter midsommar, att det blir mer än en föreställning och att det blir en del kringarrangemang.

Nu efter jul är det meningen, att en studiecirkel om Nils Månsson ska starta. Den ska leda fram till en liten utställning om honom och visas i samband med Skumpaspelet. Du som vill vara med i cirkeln kan kontakta Vuxenskolan i Vollsjö eller Ewa Andersson, Starrarp, 0415-42041.

Skumpaspelet är ett, efter Frenninges förhållanden, mycket stort och arbetskrävande arrangemang. För att allt ska fungera krävs att många ställer upp och hjälper till. Vi efterlyser, förutom studiecirkeldeltagare, ett 10-tal händigare personer till att snickra kulisser, 5-6 scenarbetare under föreställningarna, ett 10-tal parkeringsvakter och ett 10-tal biljettförsäljare. Såväl stora som små arbetsinsatser är ytterst välkomna. Kontakta undertecknad om Du har lust och tid att hjälpa till på något sätt.

Bertil Persson, Starrarp 7,270 33 Vollsjö. 0415-42116.

FÖRTECKNING ÖVER NÄRINGSIDKARE I BJÄLKHULT, HÅRDERUP, SKUMPARP OCH STARRARP

Bertil Karlsson, Starrarp. Snickare. 0415-42079.

Inge Andersson, Starrarp. Utför maskinservice och byggnadsarbete. 0415-42025.

Lennart Borg, Starrarp. Köper och förmedlar livkaivar. 0415-42125.

Månssons maskinstation, Härderup. Utför diverse jordbrukskörslor. 0416-30029.
Säkraat morgon och kväll.

Sjölin's maskinstation, Härderup. Utför jordbrukskörslor och grävning.
0416-32091.

Sunes Bil. Sune Sörensson, Starrarps Ora. 0415-42022.

Video import. Lasse Lagnebo, Starrarp. Service och försäljning av allt inom radio och TV-branchen. 0415-42014 säkr. efter 19.00.

Fritt ur hjärtat.

När missanpassade slödder vaknar,
då är det bäst att låsa sin dörr.
Det är försent, när man något saknar,
då hjälper inga minnen från förr.
Må dessa ringar av guld,
som du nedrigt vann,
alltid påminna dej om din skuld.
Väl bekomme t j y v a f a n ! ! !

Med vänlig hälsning

Sven Ohlsson



HÄRDERUPSPOSTENS ADRESS:

Bertil Persson, Starrarp 7, 270 33 Volleby. 0415-42116.
